

**Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр»
Чигиринської міської ради Черкаської області**

**ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІ
МАТЕРІАЛИ**

м. Чигирин
2021

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Нормативно-правова база інклюзивного навчання.....	5
Алгоритм створення інклюзивного класу.....	8
Додатки.....	16
Додаток 1 Зразок заяви про організацію інклюзивного навчання.....	16
Додаток 2 Зразок подання навчального закладу до відділу освіти	17
Додаток 3 Зразок наказу відділу освіти про організацію інклюзивного навчання.....	18
Додаток 4 Зразок наказу директора про організацію інклюзивного навчання...	19
Додаток 5 Зразок положення про психолого-педагогічний консилиум закладу.....	21
Додаток 6 Зразок наказу директора про організацію роботи психолого-педагогічного консилиуму в 20__/20__ навчальному році.....	25
Додаток 7 Зразок індивідуального навчального плану дитини з ООП.....	27
Додаток 8 Зразок розкладу корекційно-розвиткових занять	28
Додаток 9 Зразок індивідуальної програми розвитку.....	30
Додаток 10 Зразок типового договору на проведення (надання) корекційно-розвиткових занять	36
(послуг).....	
Додаток 11 Зразок Акту приймання проведених (наданих) корекційно-розвиткових занять	39
(послуг).....	

ВСТУП

Інклюзивне навчання — система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахуванні багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

Інклюзивне навчання часто вважають альтернативою інтернатній системі, за якою діти з особливими освітніми потребами навчаються в спеціальних закладах освіти та змушені проживати в інтернатних відділеннях при них через їх територіальну розгалуженість.

Жодна дитина не має відчувати себе іншою та виключеною з освітніх, культурних і соціальних процесів – це головне завдання інклюзії.

Метою інклюзивного навчання є свідоме оволодіння знаннями, уміннями та навичками, отримання певного рівня освіти та досягнення освіченості.

Основними завданнями інклюзивного навчання є:

- здобуття дітьми з особливими освітніми потребами освіти відповідного рівня в середовищі здорових однолітків відповідно до Державного стандарту загальної середньої освіти;

- реалізувати принцип "навчитися жити разом", який ґрунтується на принципах гуманістичної педагогіки;

- забезпечення різнобічного розвитку дітей, реалізація їх здібностей; створення освітньо-корекційного середовища для задоволення освітніх потреб учнів із особливостями психофізичного розвитку;

- створення позитивного мікроклімату в загальноосвітньому навчальному закладі з інклюзивним навчанням, формування активного міжособистісного спілкування дітей із особливими освітніми потребами з іншими учнями;

- забезпечення диференційованого психолого-педагогічного супроводу дітей із особливими освітніми потребами;

- надання консультативної допомоги сім'ям, які виховують дітей із особливими освітніми потребами, залучення батьків до розроблення індивідуальних планів та програм навчання.

Принципи інклюзивного навчання – певна система базових вимог до процесу навчання, виконання яких забезпечить його ефективність. Основні вимоги до інклюзивного навчання визначаються тим, що:

- усі діти мають навчатися разом у всіх випадках, коли це виявляється можливим, незважаючи на певні труднощі чи відмінності, що існують між ними;

- навчальні заклади мають визнавати і враховувати різноманітні потреби своїх учнів узгодженням різних видів і темпів навчання;

- освітні заклади повинні забезпечувати якісну освіту для всіх, розробляючи відповідні навчальні плани, вживаючи організаційні заходи, розробляючи стратегії викладання, використовуючи ресурси і партнерські зв'язки зі своїми громадянами;

- діти з особливими освітніми потребами мають отримувати будь-яку додаткову допомогу, яка може знадобитися їм у навчальному процесі;

- інклюзивні форми навчання – найефективніший засіб, який гарантує солідарність, співучасть, взаємодопомогу, розуміння між дітьми з особливими потребами та їхніми ровесниками.

Переваги інклюзивної освіти для дітей з особливими освітніми потребами

Для дітей з ООП:

- поліпшення когнітивного, моторного, мовленнєвого, соціального та емоційного розвитку дітей завдяки спілкуванню з однолітками.

- функціональне оволодіння вміннями та навичками.

- орієнтація на сильні якості та здібності дитини в процесі навчання.

- участь в громадському житті та налагодження дружніх стосунків з іншими дітьми.

Для інших дітей:

- формування толерантного ставлення та природного сприйняття людей з різними особливостями.
- налагодження та підтримка дружніх стосунків з людьми, що відрізняються від них.
- соціальне співробітництво з людьми, що мають відмінності від них.
- формування нестандартного підходу та винахідливості для досягнення спільного результату.

Для педагогів:

- краще розуміння індивідуальних особливостей учнів.
- оволодіння різноманітними педагогічними методиками для ефективної роботи з урахуванням індивідуальностей.
- наближення до дитячого сприйняття для кращого розуміння різних ситуацій, та формування цілісної картини.

Недоліки інклюзивної освіти для дітей з особливими освітніми потребами

– Недосконалість законодавства у галузі освіти, що зумовлює відсутність механізмів розвитку та фінансування системи інклюзивного навчання.

– Недостатнє матеріально-технічне та кадрове забезпечення загальноосвітніх навчальних закладів (відсутність спеціального допоміжного навчального обладнання, спеціально розроблених навчальних методик та програм інклюзивного навчання, недостатня чисельність спеціально підготовлених фахівців для роботи з дітьми з інвалідністю).

– Непристосованість будівель загальноосвітніх навчальних закладів (у т.ч. в середині) для безперешкодного доступу до них учнів із різними нозологіями захворювання.

– Недостатня психологічна готовність учнів та педагогів до спільного навчання із особами з інвалідністю.

З усього цього можна зробити висновок, що впровадження інклюзивного навчання дуже важливе для країни. Зараз його реалізація в Україні ще не доведена до ідеалу, але правильна підготовка, достатнє фінансування та поінформованість людей згодом допоможуть дітям з ООП отримувати якісну освіту у звичайних школах будь-якого міста.

Нормативно-правова база інклюзивного навчання

ЗАКони УКРАЇНИ

- [Загальна декларація прав людини \(1948 рік\)](#)
- [Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю. Зауваження загального порядку № 4 \(2016\) від 02.09.2016](#)
- [Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 24.12.2015 № 911-VIII](#)
- [Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII](#)
- [Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про освіту» щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг» від 23 травня 2017 року № 2053-VIII](#)
- [Закон України «Про внесення змін](#)

[до деяких законів України щодо доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг» від 06.09.2018 № 2541-VIII](#)

- [Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX](#)

ПОСТАНОВИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

- [Постанова Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2011 № 872 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах»](#)
- [Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2013 № 607 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами»](#)
- [Постанова Кабінету Міністрів України від 29 липня 2015 р. № 531 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 р. № 346 і від 14 червня 2000 р. № 963»](#)
- [Постанова Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2016 р. № 753 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2003 р. № 585»](#)
- [Постанова Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2017 № 88 «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами»](#)
- [Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 № 545 «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр»](#)
- [Постанова Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2017 № 576 «Про внесення змін до Типового положення про комісію з питань захисту прав дитини і Положення про загальноосвітній навчальний заклад»](#)
- [Постанова Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2017 № 588 «Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах»](#)
- [Розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2017 № 526-р «Про Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки та план заходів з реалізації її I етапу»](#)
- [Постанова Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 № 863 «Про внесення змін до Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами»](#)
- [Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 № 88 «Деякі питання використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами у 2018 році»](#)
- [Постанова Кабінету Міністрів України від 27 лютого 2019 № 129 «Деякі питання використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами у 2019 році»](#)
- [Постанова Кабінету Міністрів України від 10 квітня 2019 № 530 «Порядок організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти»](#)
- [Постанова Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 № 635 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти»](#)

- [Постанова Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 № 636 «Порядок організації інклюзивного навчання у закладах професійної \(професійно-технічної\) освіти»](#)
- [Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 № 779 «Про організацію інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти»](#)
- [Постанова Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2020 № 1289 «Про затвердження Порядку забезпечення допоміжними засобами для навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах освіти»](#)

НАКАЗИ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

- [Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2010 № 912 «Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання»](#)
- [Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.02.2015 № 104/52 «Про затвердження Порядку комплектування інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах»](#)
- [Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.05.2016 № 544 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 04 листопада 2010 року № 1055»](#)
- [Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.02.2018 № 90 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 06 грудня 2010 року № 1205»](#)
- [Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.04.2018 № 414 «Про затвердження Типового переліку спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах закладів загальної середньої освіти»](#)
- [Наказ Міністерства освіти і науки України від 03.05.2018 № 447 «Про затвердження Примірного переліку обладнання для оснащення інклюзивно-ресурсних центрів»](#)
- [Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 № 609 «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти»](#)
- [Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.06.2018 № 677 «Про затвердження Порядку створення груп подовженого дня у державних і комунальних закладах загальної середньої освіти»](#)
- [Наказ Міністерства освіти і науки України від 26.07.2018 № 815 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 12.06.2018 № 627»](#)
- [Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.10.2018 № 1109 «Про деякі питання документів про загальну середню освіту»](#)
- [Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.12.2018 № 1369 «Про затвердження Порядку проведення державної підсумкової атестації»](#)
- [Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.04.2019 № 423 «Про затвердження Типового переліку спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних групах закладів дошкільної освіти»](#)
- [Наказ Міністерства освіти і науки України від 10.07.2019 № 955 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року № 8»](#)

ЛИСТИ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

- [Лист Міністерства освіти і науки України від 18.05.2012 № 1/9-384 «Про організацію інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах»](#)
- [Лист Міністерства освіти і науки України 25.09.2012 № 1/9-675 «Щодо посадових обов'язків асистента вчителя»](#)
- [Лист Міністерства освіти і науки України від 28.09.2012 № 1/9-694 «Щодо введення посади вихователя \(асистента вчителя\) у загальноосвітніх навчальних закладах з інклюзивним навчанням»](#)
- [Лист Міністерства освіти і науки України від 13.08.2014 № 1/9-414 «Про забезпечення безперешкодного доступу до навчальних закладів»](#)
- [Лист Міністерства освіти і науки України від 02.04.2015 № 1/9-169 «Про порядок комплектування інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах»](#)
- [Лист Міністерства освіти і науки України від 06.08.2015 № 1/9-372 «Щодо внесення змін до Положення про дошкільний навчальний заклад та до постанов КМУ від 14 квітня 1997 р. № 346 і від 14 червня 2000 р. № 963»](#)
- [Лист Міністерства освіти і науки України від 12.10.2015 № 1/9-487 «Щодо організації діяльності інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах»](#)

- [Лист Міністерства освіти і науки України від 09.06.2016 № 1/9-293 «Про доступність дітей з особливими потребами до опорних навчальних закладів»](#)
- [Лист Міністерства освіти і науки України від 10.01.2017 № 1/9-2 «Про сучасні підходи до навчально-виховного процесу учнів з особливими освітніми потребами»](#)
- [Лист Міністерства освіти і науки України від 19.09.2017 № 1/11-9320 «Про організацію корекційно-розвиткової роботи з дітьми із порушеннями слуху, які навчаються у загальноосвітніх навчальних закладах»](#)
- [Лист Міністерства освіти і науки України від 29.11.2017 № 1/9-639 «Щодо Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами»](#)
- [Лист Міністерства освіти і науки України від 05.02.2018 № 2.5-281 щодо тривалості уроків в інклюзивних класах, функціональних обов'язків асистента вчителя](#)
- [Лист Міністерства освіти і науки України від 13.11.2018 № 1/9-691 "Щодо організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти"](#)
- [Лист Міністерства освіти і науки України від 05.04.2019 № 1/9-223 «Щодо забезпечення доступності закладів освіти для осіб з особливими освітніми потребами»](#)
- [Лист Міністерства освіти і науки України від 10.04.2019 № 1/9-235 «Щодо порядку зарахування дітей до інклюзивних та спеціальних груп закладів дошкільної освіти»](#)
- [Лист Міністерства освіти і науки України від 26.06.2019 № 1/9-409 «Щодо організації інклюзивного навчання у закладах освіти у 2019/2020 н.р.»](#)
- [Лист Міністерства освіти і науки України від 05.08.2019 № 1/9-498 "Методичні організації щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами в закладах освіти в 2019/2020 н.р"](#)
- [Лист Міністерства освіти і науки України від 20.08.2019 № 1/9-525 «Щодо організації форм здобуття загальної середньої освіти»](#)
- [Лист Міністерства освіти і науки України від 04.05.2020 № 1/9-232 «Щодо організації роботи інклюзивно-ресурсних центрів»](#)
- [Лист Міністерства освіти і науки України від 26.05.2020 № 1/9-278 «Щодо організації роботи інклюзивно-ресурсних центрів»](#)
- [Лист Міністерства освіти і науки України від 04.06.2020 № 1/9-302 «Щодо надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами закладами освіти в літній період»](#)
- [Лист Міністерства освіти і науки України від 16.06.2020 № 1/9-328 «Щодо методичних рекомендацій з організації психолого-педагогічного консилиуму для проведення повторної комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини»](#)
- [Лист Міністерства освіти і науки України від 25.06.2020 № 1/9-348 «Щодо створення інклюзивного освітнього середовища в закладах дошкільної освіти»](#)
- [Лист Міністерства освіти і науки України від 07.07.2020 № 1/9-363 «Щодо застосування Порядку організації інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти»](#)
- [Лист Міністерства освіти і науки України від 20.08.2020 № 1/9-525 «Щодо організації форм здобуття загальної середньої освіти»](#)
- [Лист Міністерства освіти і науки України від 31.08.2020 № 1/9-495 «Щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році»](#)
- [Лист Міністерства освіти і науки України від 30.08.2021 № 1/9-436 «Щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти у 2021/2022 навчальному році»](#)

Алгоритм створення інклюзивного класу

1. Батьки дитини з ООП звертаються до закладу освіти, пишуть заяву та додають до неї висновок ІРЦ про комплексну оцінку дитини (додаток 1).
2. Керівник закладу освіти дає подання до органу управління освітою щодо погодження організації інклюзивного навчання в його закладі (додаток 2).
3. Орган управління освітою дає лист-погодження або наказ про це (додаток 3).
4. За необхідності в штатний розпис закладу потрібно внести зміни, наприклад, ввести додаткові ставки асистентів вчителів чи вчителів-дефектологів.
5. Керівник закладу освіти видає наказ щодо створення класу або класів з інклюзивним навчанням, щодо затвердження положення про команду психолого-педагогічного супроводу в закладі освіти, про склад цієї команди (додаток 4).

Нюанси створення інклюзивного класу

1. Відповідно до пункту 1 статті 20 [закону “Про освіту”](#), заклади освіти за потреби утворюють інклюзивні або спеціальні групи і класи для навчання дітей з ООП. У разі звернення особи з особливими освітніми потребами або її батьків (інших законних представників) інклюзивна група або клас утворюється обов’язково.
2. Для учнів з ООП, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах, на підставі письмового звернення батьків (інших законних представників) можуть створюватися інклюзивна або спеціальна група продовженого дня. Детальніше про це можна прочитати в Порядку створення груп продовженого дня у державних і комунальних ЗЗСО ([наказ МОН від 25 червня 2018 року №677](#)).
3. Щоб утворився інклюзивний клас, необхідно, аби батьки написали заяву в школі та подали витяг ІРЦ про комплексну оцінку розвитку дитини. Якщо в батьків є тільки витяг від лікарсько-консультативної комісії, то це не є підставою для організації інклюзивного навчання. Також можуть додаватись інші документи, передбаченні Порядком зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття загальної повної середньої освіти ([наказ МОН від 16 квітня 2018 року №367](#)).
4. В ІРЦ можуть звернутися батьки або інші законні представники дитини, які відчують занепокоєння щодо її розвитку, незалежно, чи в неї є певний діагноз і / або інвалідність. Комплексне вивчення може проводитися як за ініціативи батьків, так і за рекомендацією педагогів, які працюють у ЗЗСО з такою дитиною, але виключно на підставі заяви батьків. Його не можна проводити примусово.
5. Висновок ІРЦ про комплексне оцінювання має рекомендаційний характер. Відповідно до статті 55 [закону “Про освіту”](#), батьки дитини мають право обирати заклад освіти, освітню програму, різновид і форму здобуття дітьми освіти відповідного рівня.
6. Термін дії висновку ІРЦ не визначений, але повторне комплексне оцінювання може проводитися, коли дитина переходить від закладу дошкільної освіти до закладу загальної середньої освіти. Також, за рекомендацією команди психолого-педагогічного супроводу в разі виникнення індивідуальних освітніх потреб під час навчання або, навпаки, коли в дитини високі успіхи в навчанні й потрібно переглянути індивідуальну програму розвитку.
7. Якщо дитина вже навчалася в інклюзивному класі, то повторно проходити ІРЦ і писати заяву на відкриття інклюзивного класу перед кожним роком навчання не потрібно.
8. Якщо фахівці, які працюють із дитиною з ООП в школі, не бачать прогресу або не впевнені, що витяг ІРЦ правильний і, на їхню думку, потрібно проводити інші корекційно-розвиткові заняття або в іншій кількості, то самостійно ці зміни команда

психолого-педагогічного супроводу ввести не може. Для цього потрібно спрямувати батьків на повторне комплексне психолого-педагогічне оцінювання розвитку дитини до ІРЦ.

Є [лист МОН від 16.06.2020 року №1/9-328](#) “Щодо методичних рекомендацій з організації психолого-педагогічного консилиуму для проведення повторної комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини” (додатки 5,6). Згідно з ним, щоби підтвердити або змінити висновок про комплексне оцінювання, має збиратися консилиум, до якого рекомендують залучити представника органу управління освітою, методиста обласного РЦПО, фахівців ІРЦ, практичного психолога, який має міжнародний сертифікат, педпрацівників ЗЗСО, корекційних педагогів спеціальних ЗЗСО (за потреби),

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОНСИЛІУМ
ДЛЯ ДИТИНИ З ООП**

ВІСНОВОК КОНСИЛІУМУ – ОСТАТОЧНИЙ

НАВИЩО

Для повторного комплексного психолого-педагогічного оцінювання розвитку дитини в разі оскарження батьками висновку ІРЦ

ОРГАНІЗОВУЄТЬСЯ:

- за заявою батьків (одного з них) або законних представників дитини з ООП
- підрозділами з питань діяльності ІРЦ органів управління освіти областей, Києва, Севастополя і АР Крим
- протягом 10 робочих днів з дати звернення батьків або законних представників дитини

ДО ЗАЯВИ ДОДАЮТЬСЯ:

- копія документів, що посвідчують особу батьків або законних представників
- копія висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини
- копія свідоцтва про народження дитини
- за наявності копія висновку про повторну комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини

Джерело: лист МОН №1/9-328 від 16 червня
Матеріал підготовлено за підтримки Міжнародного фонду "Відродження".
Повний Міжнародний фонд "Відродження" може не збігатися з даними звіту.

НУШ
НОВА
УКРАЇНСКА
ШКОЛА

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОНСИЛІУМ
ДЛЯ ДИТИНИ З ООП**

ПРАВА БАТЬКІВ:

- бути поінформованими про можливість повторного оцінювання в разі незгоди з висновком
- подати до управління освіти заяву про повторне оцінювання протягом місяця з дня отримання висновку
- бути на засіданні
- збереження конфіденційності
- проведення повторного оцінювання в ІРЦ за місцем проживання дитини / перебування / навчання дитини чи в іншому місці за погодженням із батьками або законними представниками дитини
- проведення повторного оцінювання за всіма або окремими напрямками, залежно від особливих потреб дитини та наявної інформації про її розвиток

**КОНСИЛІУМ
(НЕ МЕНШЕ 5 ОСІБ):**

- представник управління освіти
- методист ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти області, Києва чи Севастополя
- фахівці ІРЦ (крім того, в якому проводилося комплексне оцінювання розвитку дитини) з напрямів, за якими потрібно зробити оцінювання
- практичний психолог із міжнародним сертифікатом, що підтверджує володіння комплексом методик для комплексного оцінювання
- педпрацівники закладу освіти, які навчають учня
- за потреби корекційні педагоги спеціальних закладів середньої освіти
- фахівці соціального захисту, опіки та піклування, якщо на розгляді питання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, або дітей у складних життєвих обставинах

ПРАВА ЧЛЕНІВ КОНСИЛІУМУ:

- попередньо ознайомитись із висновком про комплексну психолого-педагогічну оцінку дитини
- збереження зарплати за основним місцем роботи на час проведення консилиуму

Джерело: лист МОН №1/9-328 від 16 червня
Матеріал підготовлено за підтримки Міжнародного фонду "Відродження".
Повний Міжнародний фонд "Відродження" може не збігатися з даними звіту.

НУШ
НОВА
УКРАЇНСКА
ШКОЛА

фахівців сфери соціального захисту (за потреби), батьків або запропонованих ними фахівців, щоби це оцінювання було комплексним і правильним.

У Порядку організації інклюзивного навчання в ЗЗСО ([постанова Кабміну 2011 року № 872](#) зі змінами в постанові від 9 серпня 2017 року №578) чітко вказано, що керівник ЗЗСО на підставі заяви батьків за підтримки відповідного органу освіти організовує клас з інклюзивним навчанням, створює матеріально-технічну базу, здійснює добір відповідних працівників тощо. Власник загальноосвітнього закладу виділяє кошти для забезпечення доступу до будівлі школи без перешкод, матеріально-технічного забезпечення. Тобто, **власник і керівник закладу освіти відповідають за організацію, стан і якість інклюзивного навчання**. Є [лист МОН від 5 квітня 2019 року №1/9-223](#) “Щодо забезпечення доступності закладів освіти для осіб з ООП”. Згідно з ним, усі заклади повинні бути доступними для будь-яких категорій дітей. Звертаю увагу, що з 1 вересня 2018 року набули чинності [нові державні будівельні норми щодо закладів освіти](#), де вказано, що під час реконструкції або побудови нових закладів освіти потрібно враховувати їхню доступність для різних категорій дітей.

Якщо в школі нічого не організували, то батькам потрібно звернутися до керівника закладу, а якщо немає реакції – до відповідного органу управління освітою.

ФІНАНСУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНИХ КЛАСІВ

У Порядку та умовах надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з ООП ([постанова Кабміну від 14 лютого 2017 року №88](#)) написано про фінансування засобів для корекційно-розвиткових занять. На закупівлю корекційно-розвиткових засобів використовується не більше 35% коштів “інклюзивної” субвенції.

Оплата праці залучених на підставі цивільно-правових договорів фахівців (для корекційно-розвиткових занять) здійснюється теж за рахунок цієї субвенції (додатки 10, 11). У постанові також є перелік корекційно-розвиткових занять, які можна проводити.

Чи є вимоги до базової комплектації спортивної зали для роботи з дітьми з ООП? На сьогодні таких вимог немає. Усе, що заклад освіти купує для корекційно-розвиткової роботи, регламентується Типовим переліком спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку дітей з ООП, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах (групах) закладів загальної середньої освіти ([наказ МОН від 23.04.2018 року №414](#)). [Наказом МОН від 21.06.2019 року №873](#) цей перелік був розширений.

Якщо інклюзивний клас утворюється на початку навчального року або в будь-який інший час, то кошти не будуть закладені одразу, тому що, згідно з постановою, вони закладаються в межах календарного, а не навчального року. Проте за рахунок залишків коштів із попередніх бюджетних періодів можна профінансувати інклюзивне навчання в школі, починаючи з будь-якого місяця. Зокрема, згідно з цією постановою, місцеві ради мають право перерозподіляти кошти субвенції у межах відповідного місцевого бюджету між відповідними типами закладів.

У багатьох документах прописано питання доплати за роботу в інклюзивних класах та за роботу з дітьми з ООП. Одним із найновіших є [закон “Про повну загальну середню освіту”](#), де в пункті 3 статті 24 вказано, що за роботу в інклюзивних класах або групах є доплата 20% до тарифної ставки всім педагогічним працівникам. Тож і вчителі-дефектологи, і реабілітологи, і асистенти вчителя, і вчителі-предметники отримують доплату за години роботи в інклюзивних класах.

ПІДГОТОВЧА РОБОТА ШКОЛИ

Оскільки вже на середину червня заклад освіти володіє інформацією, скільки дітей з ООП будуть навчатися наступного навчального року (15 червня вже формуються перші класи й переведені всі інші класи на наступний етап), то в керівника освіти є два з половиною місяці, щоби внести всі необхідні зміни в організацію діяльності закладу для того, щоб організувати інклюзивне навчання.

З батьками та учнями має бути проведена попередня робота – адміністрацією закладу освіти й безпосередньо командою психолого-педагогічного супроводу дитини. Коли батьки приходять вперше до школи, адміністрація, як правило, вже володіє інформацією, чи буде 1 клас інклюзивним. Саме тоді потрібно починати з батьками розмову про це. За потреби, роз’яснити, що це таке, дати зрозуміти, що це ніяк не впливає на навчання їхніх дітей, тому що діти з ООП мають свої індивідуальну програму розвитку й індивідуальну освітню траєкторію.

Це питання ми рекомендуємо обговорювати й на батьківських зборах майбутніх першокласників, тому що від того, як це сприймуть батьки, сильно залежить і сприйняття дітей.

Для роботи з дітьми використовуйте виховні години, уроки доброти, толерантності, але найкращим способом є спільна ігрова й навчальна діяльність – наприклад, створення різних проєктів, де діти працюють разом, розуміють, що у всіх однакові інтереси, потреби до навчання.

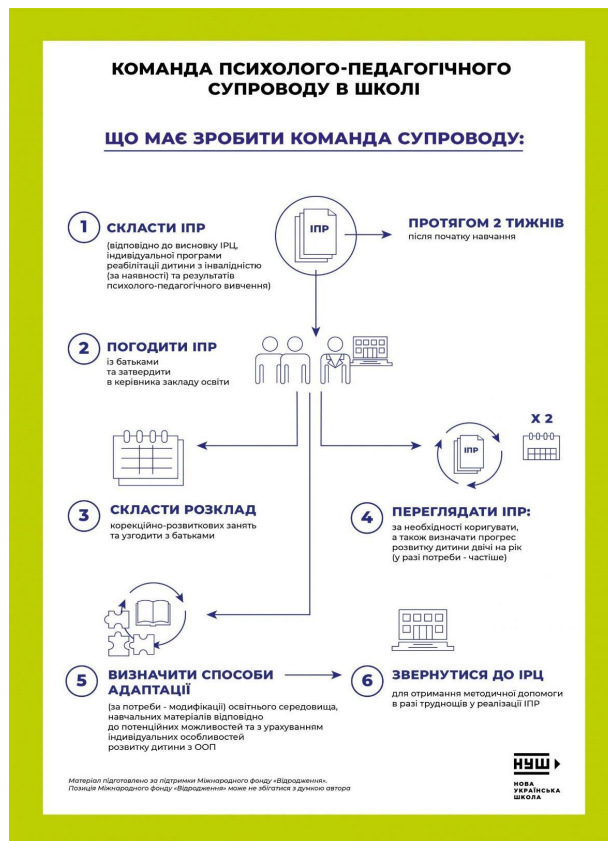
КОМАНДА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ

Організацію інклюзивного навчання в ЗЗСО здійснює команда психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП. Є Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу ([наказ МОН від 08.06.2018 року №609](#)). На підставі

нього керівник закладу освіти розробляє своє положення про команду психолого-педагогічного супроводу.

Відповідно до висновку ІРЦ, результатів психолого-педагогічного вивчення дитини командою супроводу, протягом перших 2-х тижнів від початку освітнього процесу команда створює індивідуальну програму розвитку дитини (ІПР) (додаток 9), яка погоджується з батьками та затверджується керівником закладу.

Якщо дітей з ООП в закладі багато, то доцільно скласти розклад засідань команди

супроводу, щоби він був зручним для батьків і всіх членів команди. **Ми намагаємося організувати це так, щоб першими були засідання для тих дітей, які вже навчалися в закладі, адже ми про них знаємо більше. На останні дні цих 2-х тижнів залишаємо дітей, які тільки прийшли до школи. Це дає час нашим спеціалістам вивчити особливості цих учнів.**

Щоби засідання команди супроводу було ефективним, доцільно запросити на нього фахівців з ІРЦ, щоб отримати докладні рекомендації про розроблення ІПР та особливості організації інклюзивного навчання.

Засідання команди відбувається в робочий час учасників, рішення ухвалюється колегіально й оформлюється у вигляді протоколу.

Для коригування та визначення прогресу розвитку дитини команда супроводу

переглядає індивідуальну програму розвитку протягом навчального року. Крім організаційного засідання, має бути ще мінімум два. Переважно, вони відбуваються наприкінці першого семестру та наприкінці навчального року. Але за потреби можна зустрічатися частіше.

У склад команди супроводу входять дві категорії працівників – постійні учасники та залучені фахівці.

Постійні учасники:

- адміністратор закладу освіти (або директор, або його заступник);
- класний керівник;
- вчителі-предметники в старшій школі;
- асистент вчителя;
- практичний психолог;
- соціальний педагог;
- учитель-дефектолог;
- реабілітолог;
- батьки та інші законні представники дитини.

Залучені фахівці:

- медичний працівник закладу освіти;
- лікар;
- асистент дитини;
- спеціалісти системи соціального захисту населення, служби в справах дітей тощо.

ОБОВ'ЯЗКИ ВЧИТЕЛЯ ТА ЙОГО АСИСТЕНТА

Основну відповідальність за навчання дитини з ООП в інклюзивному класі має вчитель. Асистент вчителя не повинен перебирати на себе всі обов'язки, а лише робити з учителем те, що потрібно. Якщо дітей з ООП кілька, то, звісно, асистенту вчителя складно буде впоратися з усіма одночасно, тому в цьому можуть допомогти вчитель та інші фахівці команди супроводу.

Докладніше з функціями асистента вчителя можна ознайомитися в [листі МОН від 25 вересня 2012 року №1/9-675](#).

КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВІ ЗАНЯТТЯ

1. З 2018 року в закладах освіти, в яких організовано навчання для дітей з ООП в інклюзивних класах, для проведення корекційно-розвиткових занять, визначених ППР, **можна вводити додатково посади вчителів-дефектологів із розрахунку 18 годин на ставку**, якщо в закладі є не менше 9-ти таких годин. Відповідні зміни до типових штатних нормативів внесені [наказом МОН від 1 лютого 2018 року №90](#). Ним також введено одну ставку асистента вчителя на один інклюзивний клас.

2. Питання корекційно-розвиткових занять прописано в Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах ([постанова Кабміну від 15 серпня 2011 року №872](#) зі змінами від 9 серпня 2017 року №588). У цьому документі вказується, що для дітей із порушеннями опорно-рухового апарату, затримкою психічного розвитку, зниженим зором чи слухом, легкими інтелектуальними порушеннями встановлюється 3-5 корекційно-розвиткових занять на тиждень. Для дітей, які не бачать, нечують, з тяжкими порушеннями мовлення, розладами аутистичного спектра, іншими складними порушеннями розвитку (порушеннями слуху, зору, опорно-рухового апарату в поєднанні з інтелектуальними порушеннями чи затримкою психічного розвитку тощо) – 5-8 корекційно-розвиткових занять.

3. Корекційно-розвиткові заняття можуть бути груповими або індивідуальними. Під час групових занять має бути 2-6 дітей. Тривалість групових занять – 35-40 хвилин. Тривалість індивідуальних занять 20-25 хвилин.

4. В індивідуальній програмі розвитку зазначається кількість годин та напрями корекційно-розвиткових занять, визначенні ІРЦ. Години корекційно-розвиткових занять не

враховують під час визначення гранично допустимого тижневого навчального навантаження на учнів з ООП.

5. Якщо дитина пропустила багато навчальних днів із поважної причини, то для виконання освітньої програми можна прописувати індивідуальну освітню траєкторію (стаття 53 [закону “Про освіту”](#)). У такому разі можливо проводити корекційно-розвиткові заняття під час канікул, якщо це узгоджено з батьками. Організація інклюзивного освітнього процесу не має призводити до перевантаження учнів.

6. Новий навчальний рік має нову організацію і все, що ви не завершили в попередньому навчальному році, залишається в тому стані, в якому є.

Починаючи новий навчальний рік, потрібно врахувати можливість дистанційного навчання і проговорити з батьками, як у разі дистанційного навчання проводити корекційно-розвиткові заняття.

358501032. Чи може вчитель проводити корекційно-розвиткові заняття для дитини з ООП? Може, якщо має кваліфікацію вчителя початкових класів, вихователя дошкільного закладу (якщо це садочок), вчителя-дефектолога, логопеда, вчителя-реабілітолога. Також мають право проводити корекційно-розвиткові заняття терапевт, лікар із лікувальної фізкультури, лікар спортивної медицини, практичний психолог, учитель із трудової адаптації та фахівець фізичної реабілітації ([перелік фахівців, які надають корекційно-розвиткові послуги](#)).

ІНДИВІДУАЛЬНА ПРОГРАМА РОЗВИТКУ

Питання ІПР регулюють зміни до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах ([постанова Кабміну від 9 серпня 2017 року №588](#)).

Структура ІПР:

- інформація про період виконання;
- відомості про особливості розвитку учнів;
- наявний рівень знань і вмінь учня;
- додаткові освітні та соціальні потреби учня;
- психолого-педагогічна допомога;
- характеристика учня;
- навчальні предмети;
- адаптація;
- індивідуальний навчальний план (додаток 7);
- джерела інформації під час розроблення ІПР;
- узгодження ІПР;
- план консультування батьків;
- моніторинг стану розвитку учня та його навчальних досягнень.

Команда супроводу ухвалює рішення щодо адаптації або модифікації навчальної програми і прописує це в ІПР. За потреби цей документ можна змінювати, залежно від того, як буде просуватися робота з дитиною з ООП.

У розробленні цього документу мають брати участь батьки дитини, тому що їм треба розуміти, чому вона потребує ІПР, хто та які саме корекційно-розвиткові послуги буде надавати, яка тривалість цих занять (додаток 8).

Умови ефективності ІПР:

- містяться всі необхідні складники, які допоможуть адаптувати освітнє середовище до потреб дитини з ООП;
- довгострокові цілі й короткотермінові завдання чітко пов'язані між собою;
- використані рекомендації ІРЦ.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Індивідуальний навчальний план складають, якщо про це зазначено у витягу ІРЦ. У ньому вказується наявність або відсутність особливих освітніх потреб, рекомендована освітня програма, індивідуальний навчальний план. ППН складає адміністратор закладу освіти (директор або його заступник із навчально-виховної роботи). Він робиться на основі типових освітніх програм в закладі освіти (додаток 7).

Звертаю увагу, що з типових освітніх програм закладів освіти потрібно взяти всі корекційні заняття, які є в планах, і вони мають бути такими ж, як у витягу ІРЦ.

Проте виникають багато запитань щодо інваріантного складника ППН. Наприклад, якщо ми говоримо про дітей із затримкою психічного розвитку, то кількість годин інваріантного складника відрізняється від кількості годин у закладі загальної середньої освіти. Зокрема, іноземної мови для таких дітей потрібно 2 години, а клас вивчає 3. У такому разі дитина відвідує ту кількість занять, яка прописана в типовій освітній програмі спеціального закладу освіти, а “зайва” година використовується для корекційно-розвиткового заняття.

Також виникають питання щодо складання індивідуальних навчальних планів для дітей з інтелектуальними порушеннями. В учнів середньої школи є предмети фізики й хімії в побуті. Окрім того, клас вивчатиме трудове навчання раз на тиждень, а для дітей із порушенням інтелектуального розвитку рекомендується 8-10 годин, залежно від класу. Як вчинити в цьому випадку? На сьогодні, на жаль, немає механізму фінансування цих додаткових годин, у [постанові Кабміну від 14 лютого 2017 року №88](#) чітко вказано, що кошти “інклюзивної” субвенції потрібно використовуватися тільки на корекційно-розвиткові заняття, а про уроки інваріантного складника нічого не сказано. Тож ми чекаємо рекомендацій МОН.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ УЧНІВ З ООП

Дітей з ООП оцінюють за критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти, але оцінювати потрібно за обсягом і характером матеріалу, визначеним ІПР. Найбільші відмінності в критеріях оцінювання – в учнів з інтелектуальними порушеннями, навчальні програми для них специфічні. Проте для них також потрібно застосовувати 12-бальне оцінювання.

Відповідно до [Порядку організації інклюзивного навчання в ЗЗСО](#), **система оцінювання навчальних досягнень дітей з ООП має бути стимулювальною**. Передусім, потрібно враховувати позитивну динаміку в змінах діяльності дитини, а не невдачі. Специфіка ще в тому, що більше уваги звертають не на кількісний показник, а на якісний. Часто для оцінювання й мотивації дітей використовують портфоліо. Наприклад, такий спосіб особливо ефективний, якщо дитина не розмовляє. Так ви будете бачите прогрес у розвитку дитини.

Часом учителі інклюзивних класів не розуміють, як дітей з ООП можна оцінювати за 12-бальною системою. Відповідь проста: рівні навчальних досягнень будуть однаковими – високий, достатній, середній, початковий, а критерії оцінювання учнів з типовим та з порушеним психо-фізичним розвитком будуть різними. Аби в класі не виникало суперечок та запитань, потрібно попередньо проговорити з батьками інших дітей та з самими дітьми, що ці діти оцінюються за своїми критеріями. Можливо, навіть прописати ці критерії й додати їх до ІПР. На сьогодні Інститут модернізації змісту освіти розробив [критерії оцінювання навчальних досягнень](#) учнів початкових класів із порушенням розвитку.

Про оцінювання дітей з [дислексією і дисграфією](#) МОН у [листі від 5 серпня 2019 року № 1/9-498](#) (з часу виходу трансляції МОН [видало нові методичні рекомендації](#) щодо навчання дітей з ООП – ред.) рекомендує під час оцінювання навичок читання дітей із цими труднощами не враховувати помилки, пов'язані з порушеннями усного мовлення. Учитель повинен враховувати труднощі учня й етап корекційної роботи, на якому перебуває дитина, і не знижувати оцінку.

У тому ж листі є методичні рекомендації “Виявлення, подолання труднощів, опанування навички читання в учнів загальноосвітніх навчальних закладів”. Це [методичний посібник](#), який рекомендується вчителям логопедом, педагогічним працівникам, батькам.

[Завантажити методичний посібник](#)

Команда психолого-педагогічного супроводу – це колегіальний орган, який має широке коло повноважень. Якщо є потреба, то можна прописати критерії оцінювання дитини з ООП, навіть розробити свій бланк свідоцтва досягнень учня початкових класів і прикріпити до ІПР, якщо наявний для всіх учнів не годиться для цієї дитини.

НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ООП У ВИПУСКНИХ КЛАСАХ

У [постанові Кабміну від 23 квітня 2003 року №585](#) “Про встановлення тривалості здобуття освіти у загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з ООП” вказаний строк навчання дітей із порушеннями розумового розвитку. Зокрема, рекомендується навчання в школі І ступеня разом із підготовчим класом і в школі ІІ ступеня (5-9 класи). Окрім того, для спеціальних шкіл дозволено створення в школі 10 класу з поглибленою професійною реабілітацією для дітей із порушенням розумового розвитку (Положення про спеціальну загальноосвітню школу та школу-інтернат для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, [наказ МОН від 15 вересня 2008 року №852](#)). На заклади загальної середньої освіти дія цього положення не поширюється, тому учні з інтелектуальними порушеннями можуть навчатись в інклюзивних класах лише до кінця 9 класу.

Згідно з [постановою Кабміну від 27 вересня 2016 року №671](#), учням із порушеннями розумового розвитку видається свідоцтво про базову загальну середню освіту за спеціальною програмою. Учням із помірними інтелектуальними порушеннями – довідка про закінчення повного курсу навчання за спеціальною програмою.

Усі інші діти, які навчаються за інклюзивною формою, можуть навчатися в школі ІІІ ступеня. Навіть якщо є потреба звільнення від ЗНО, це не означає, що дитина не може навчатися в 10-11 класах

Додаток 1

Директору _____

(назва ЗЗСО)_____
(ПІБ директора)_____
(П.І.Б. заявника)_____

(адреса заявника)_____
(телефон заявника)

ЗАЯВА

Прошу організувати для мого сина (моєї дочки) П.І.Б. учня (учениці) _____ класу
інклюзивне навчання з _____ року.

До заяви додаю:

1) висновок ІРЦ;

2) _____;

3) _____.

дата

підпис

Начальнику відділу освіти,
культури, туризму, молоді та
спорту _____
міської ради

(ПІБ начальника)

Адміністрація (повна назва ЗЗСО) відповідно до законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 15.08.2011 року № 872 «Про затвердження порядку організації інклюзивного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах», листа Міністерства освіти і науки України від _____ р. № _____ «Щодо організації інклюзивного навчання у закладах освіти у 20__/20__ н.р.» з метою реалізації права дітей з особливими освітніми потребами на освіту за місцем проживання, їх соціалізацію та інтеграцію в суспільство просить погодити на створення класу інклюзивного навчання для учнів з особливими освітніми потребами у 20__ - 20__ навчальному році відповідно до рекомендацій ІРЦ

Список дітей з особливими освітніми потребами

№з/п	ПІБ учня	Клас	Кількість корекційних годин на тиждень	Діагноз	Підстава
1.	Сидоренко Іван Іванович	3	8	Легка розумова відсталість	Висновок ІРЦ від _____ р. № _____
2.	...				

Директор _____

(назва закладу)

(підпис)

(ПІБ директора)

Наказ начальника ВО

від "28" серпня 2019 року

№

Про створення класу з інклюзивним навчанням
та організацію освітнього процесу

Відповідно до законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 15.08.2011 року № 872 «Про затвердження порядку організації інклюзивного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах», листа Міністерства освіти і науки України від _____ р. № _____ «Щодо організації інклюзивного навчання у закладах освіти у 20___/20___ н.р.» з метою реалізації права дітей з особливими освітніми потребами на освіту за місцем проживання, їх соціалізацію та інтеграцію в суспільство

НАКАЗУЮ :

1. З 1 вересня 20___ року створити клас з інклюзивним навчанням та організувати в ньому освітній процес для учнів з особливими освітніми потребами :

Сидоренку Івану Івановичу, учня 3 класу (назва ЗЗСО) ., за програмою для дітей з інтелектуальними порушеннями (8 корекційних годин на тиждень).

.....
2. Директору (назва ЗЗСО) _____ (ПІБ директора):

2.1 До 06.09.20___ р. подати до відділу освіти документи для організації інклюзивного навчання згідно з додатком 1.

2.2 Взяти під особистий контроль організацію і проведення освітнього процесу з учнями, які здобувають освіту на інклюзивному навчанні.

2.3. Укласти договір на проведення (надання) корекційно-розвиткових занять (послуг) з педагогічними працівниками, які надаватимуть корекційно-розвиткові послуги.

3. Контроль за виконанням даного наказу залишаю за собою.

Начальник відділу освіти

(ПІБ керівника)

НАКАЗ

від 01 вересня 20__ року

№__

**Про створення класу з інклюзивним навчанням
та організацію освітнього процесу**

На підставі Закону України «Про внесення змін до законодавчих актів з питань загальної середньої та дошкільної освіти щодо організації навчально-виховного процесу» від 06.07.2010 р. № 244-У1, Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку організації інклюзивного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах» від 15.08.2011 р. № 872, листа МОН «Методичні рекомендації щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами в закладах освіти в 20__/20__ н.р.» від __ № __, наказу відділу (управління) освіти «Про створення класу з інклюзивним навчанням та організацію освітнього процесу» від __ року № __, рекомендацій інклюзивно-ресурсного центру та з метою реалізації права дитини з особливими освітніми потребами на освіту за місцем проживання, її соціалізацію та інтеграцію в суспільство,

НАКАЗУЮ:

1. Відкрити з 01.09.20__ року клас з інклюзивним навчанням у 3 класі.
2. Організувати з 01 вересня 20__ року до 31 травня 20__ року інклюзивне навчання для Сидоренка Івана Івановича, учня 3 класу за програмою для дітей з інтелектуальними порушеннями (8 корекційних годин на тиждень).
3. Призначити асистентом учителя __, з 01.09.20__ по 31.05.20__ року на 1 ст. (25 год.).
4. **Асистенту вчителя** __ забезпечити:
 - 4.1. Виконання посадових обов'язків асистента вчителя.
 - 4.2. Соціальний супровід дитини з особливими освітніми потребами | забезпечити соціальному педагогу __ у співпраці з асистентом учителя.
 - 4.3. До 14.09.20__ р. спільно з учителем початковим класом 3 класу, вчителями-предметниками, одного із батьків (або законного представника дитини) дитини з особливими освітніми потребами, соціальним педагогом, вчителем логопедом школи та заступником директора з навчально-виховної роботи розробити індивідуальну програму розвитку дитини та забезпечити її виконання протягом навчального року.
 - 4.4. Розробити індивідуальний навчальний план згідно до рекомендацій інклюзивно-ресурсного центру (висновки комплексної оцінки), здійснювати відповідну корекцію у календарному та поурочному плануванні уроків згідно рекомендованого Типового навчального плану для дітей з інтелектуальними порушеннями диференційовану роботу з учнем __ з кожного з навчального предмета.
5. Для проведення:
 - 5.1. Корекційно-розвивальних занять з учнем __ надати 8 год. :
 - **асистенту вчителя** __ 2 години - психологічні заняття (соціально - побутове орієнтування), 1 година - лікувальної фізкультури (з постійним наглядом медичного працівника), 1 година - ритміка
 - **логопеду** __ 4 години - розвиток мовлення;
 - 5.2. __ корекційно - розвиткові заняття з учнем __
- включити у річні плани роботи.
6. Покласти відповідальність за збереження здоров'я учня з ООП в інклюзивному класі на асистента вчителя __, класовода 3 класу __, вчителів, які викладають навчальні предмети та корекційно-розвиткові заняття,

проводять навчально-виховну роботу: вчителів-предметників (3 класу) _____, медичного працівника _____.

7. Учителям класу з інклюзивним навчанням забезпечити особистісно зорієнтований, диференційований підхід до організації освітнього процесу, враховуючи особливі освітні потреби учня _____ та учнів 3 класу.

8. Оцінювати навчальні досягнення дитини з особливими потребами згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів та обсягом матеріалу, визначеним індивідуальною навчальною програмою.

9. Залучати дитину з особливими освітніми потребами до позакласних та позашкільних заходів з урахуванням її інтересів, нахилів, здібностей, побажань, індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності та стану здоров'я.

10. Соціальному педагогу:

10.1. Надавати систематичну консультативну допомогу вчителям початкових класів, учителям-предметникам, які викладають у класі з інклюзивним навчанням, у створенні сприятливих умов адаптації учня _____ з ООП, психологічно комфортного перебування в учнівському колективі.

10.2. Вивчити стан адаптації учня _____ у класі з інклюзивним навчанням.

10.3. Здійснювати психолого-педагогічний супровід _____ який має особливості психофізичного розвитку, проводити індивідуальну роботу, сприяти успішній адаптації до навчання та перебування в учнівському колективі; родині, у якій виховується дитина, проводити індивідуальні консультації для батьків, тренінги.

11. Заступнику директора з навчально-виховної роботи

взяти на контроль:

11.1. Організацію навчання учня з особливими освітніми потребами у класі з інклюзивним навчанням.

11.2. Проведення корекційно-розвиткових занять відповідними спеціалістами.

11.3. Аналіз результативності навчально-виховного процесу в класі з інклюзивним навчанням та рівня навчальних досягнень учня з ООП -

12. Медичному працівнику

12.1. Здійснювати постійний контроль за станом здоров'я учня з ООП

12.2. Постійно підтримувати зв'язок з батьками учня, лікарями дитячого поліклінічного відділення (назва лікарні), які здійснюють диспансерний нагляд за учнем з ООП, що навчається у школі.

12.3. Інформувати батьків і дирекцію школи про стан здоров'я учня _____

12.4. Здійснювати постійний нагляд за дотриманням санітарно-гігієнічних норм у класі з інклюзивним навчанням.

12.5. Вживати заходів щодо усунення факторів медичного характеру, які перешкоджають соціалізації та інтеграції учня з ООП у класі.

13. Відповідно до рекомендацій інклюзивно-ресурсного центру здійснювати постійний моніторинг психологічного стану учня з ООП _____, розробляти рекомендації вчителям-предметникам, які викладають у класі з інклюзивним навчанням, узагальнювати матеріали роботи з учнем, який має ООП.

13. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Директор школи

(підпис)

(прізвище, ініціали)

ПОЛОЖЕННЯ
про психолого-педагогічний консилиум

(назва закладу)

I. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає основні засади діяльності психолого-педагогічного консилиуму _____ школи.

1.2. Положення розроблене відповідно до Закону України «Про освіту» №2145-VIII від 05.09.2017 р. із змінами і доповненнями, «Положення про загальноосвітній навчальний заклад», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 р. № 778, зі змінами від 09.08.2017 р. № 576.

1.3. Психолого-педагогічний консилиум (скорочено – консилиум, ППК) – це дорадчий, систематично діючий орган _____ школи, створений для надання індивідуальної психолого-педагогічної допомоги та проведення моніторингу динаміки розвитку здобувача освіти, який утворюється наказом директора із затвердженням персонального складу та діє на підставі цього Положення.

1.4. Ціль діяльності психолого-педагогічного консилиуму - організація індивідуалізованого психолого-педагогічного супроводу навчально-пізнавальної діяльності дітей з особливими освітніми потребами на основі застосування особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням їхніх особливостей психічного розвитку.

Психолого-педагогічний супровід – це комплексний педагогічний підхід, який забезпечується групою педагогів _____ школи, котрі беруть безпосередню участь у освітньому процесі дитини з особливими освітніми потребами. Такий підхід реалізується через систему заходів з організації індивідуалізованої підтримки (адаптації і модифікації), розроблених на основі планомірних спостережень особливостей перебігу освітнього процесу дітей.

1.5. Психолого-педагогічний консилиум підпорядковується керівнику навчального закладу.

1.6. Психолого-педагогічний консилиум співпрацює з відповідними районними та міськими інклюзивно-ресурсними центрами органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

II. Принципи діяльності психолого-педагогічного консилиуму

Визначальними принципами роботи ППК є :

- повага до особистості та опора на позитивні якості дитини з відхиленнями у фізичному та психічному розвитку;

- комплексність вивчення особистості дитини, організація ефективної допомоги і психолого-педагогічної підтримки, відстеження динаміки її розвитку з метою успішного навчання і подальшої соціальної адаптації;

- пріоритет педагогічних завдань і використання інформації про дитину, що є істотною для організації освітнього процесу;

- організація роботи на засадах співпраці усіх учасників ППК, усі члени підтримки беруть участь у обміні інформації, оцінці сильних сторін і недоліків у всіх сферах розвитку дитини;

- командний підхід у підготовці рішення про педагогічну стратегію: цілі, завдання, зміст навчання, застосування адаптацій, модифікацій та додаткових засобів підтримки;

- активне залучення батьків до участі в супроводі освітнього процесу їхньої дитини, сім'я є ключовою ланкою у прийнятті рішень щодо розробки Індивідуальної програми розвитку;

- закритість інформації та дотримання етичних принципів учасниками ППК.

III. Склад психолого-педагогічного консилиуму

3.1. Конкретний склад учасників психолого-педагогічного консилиуму (ППК) залежить від потреб дитини з певним видом порушень психічного та фізичного розвитку або в залежності від специфіки питань, які необхідно вирішити.

3.2. До складу постійних учасників психолого-педагогічного консилиуму закладу входять заступник директора з навчально-виховної роботи (голова ППК), лікар-офтальмолог, корекційні педагоги, практичний психолог, соціальний педагог, інші педагогічні працівники, в тому числі вчитель початкових класів або класовод, вчитель фізичної культури (лікувальної фізичної культури).

3.3. На першому засіданні психолого-педагогічного консилиуму обирається заступник голови та секретар консилиуму.

3.4. На засідання психолого-педагогічного консилиуму запрошуються:

1) представник інклюзивно-ресурсного центру _____ міської ради (не рідше ніж двічі на рік);

2) фахівець із соціальної роботи (з питань визначення індивідуальної освітньої траєкторії дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах);

3) спеціаліст служби у справах дітей (з питань визначення індивідуальної освітньої траєкторії дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування).

3.5. На засідання психолого-педагогічного консилиуму також можуть запрошуватися представники громадських організацій, які сприяють реалізації та захисту прав дітей з особливими освітніми потребами.

3.6. Для прийняття рішення щодо індивідуальної освітньої траєкторії учня (вихованця) залучаються його батьки або інші законні представники.

IV. Провідними функціями і завданнями діяльності психолого-педагогічного консилиуму _____ школи є:

1) організація реабілітаційних заходів в закладі освіти (проведення корекційно-розвиткових занять, дотримання медичних рекомендацій, спостереження за особливостями соціально-психологічного стану, організація термінових заходів щадного режиму, додаткових консультацій тощо) відповідно до Індивідуальної програми розвитку або Індивідуальної програми реабілітації дітей з інвалідністю, коригування реабілітаційних заходів в залежності від динаміки розвитку дитини;

2) проведення моніторингу динаміки розвитку учня (вихованця) та результатів корекційно-розвиткової роботи;

3) надання рекомендацій щодо зарахування, відрахування та переведення учнів (вихованців);

4) визначення оптимальних умов, форм і методів навчання з урахуванням освітніх потреб учня (вихованця);

5) надання консультаційної допомоги батькам або іншим законним представникам, педагогічним працівникам з питань організації навчання учня (вихованця);

6) вивчення соціальної ситуації розвитку дитини, її статусу в колективі та формулювання рекомендацій відповідно до своєї професійної компетентності.

V. Організація діяльності психолого-педагогічного консилиуму

5.1. Загальне керівництво діяльністю ППК здійснює заступник директора _____ школи, який несе відповідальність за виконання покладених на ППК функцій і завдань, визначає ступінь відповідальності кожного учасника ППК.

5.2. Психолого-педагогічний консилиум працює постійно, в кінці навчального року складає звіт про результати своєї роботи.

5.3. Основною організаційною формою діяльності ППК є спільні (колегіальні) засідання учасників ППК, що проводяться відповідно до затвердженого плану (графіка), але не рідше ніж двічі на рік. За потреби скликаються позачергові засідання.

5.4. Головою засідання ППК є заступник директора з навчально-виховної роботи Конотопської спеціальної загальноосвітньої школи.

5.5. Обов'язки голови ППК:

- координація діяльності всіх учасників ППК;
- постійний контроль за веденням учасниками ППК спостережень за успіхами дітей та фіксацією ними отриманих результатів у Щоденнику спостережень фахівця;
- контроль за вчасною розробкою та затвердженням стратегій (заходів) педагогічного впливу, Індивідуальної програми розвитку дитини.

5.6. Рішення психолого-педагогічного консиліуму фіксуються в протоколі засідання, який веде відповідальний секретар, та ухвалюються простою більшістю голосів членів консиліуму. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос голови психолого-педагогічного консиліуму.

VI. Порядок підготовки і проведення засідання психолого-педагогічного консиліуму

6.1. Кожна дитина, яка здобуває освіту в _____ школі, стає об'єктом уваги ППК з метою обговорення особливостей її психофізичного стану, навчально-пізнавальної діяльності, формування особистості та прийняття рішення щодо необхідності створення особливих умов супроводу, визначення ступеня індивідуалізації навчального процесу (адаптацій, модифікацій, забезпечення додаткових заходів та пристосувань), відповідно до Висновку інклюзивно-ресурсного центру.

6.2. Протягом двох тижнів початку навчального року члени ППК організовують системне спостереження, поглиблене вивчення особливостей готовності до здійснення навчальної діяльності, проводять оцінку знань, умінь та навичок здобувачів освіти відповідно до освітньої програми закладу.

За результатами педагогічного вивчення педагогами формулюються висновки, прогнозуються першочергові завдання реалізації освітніх потреб дитини, складається доповідь для обговорення на першому засіданні ППК.

Результати педагогічного вивчення та висновки обов'язково доводяться до відома батьків.

6.3. Перше засідання ППК відбувається на початку навчального року і має своїм завданням :

- визначити ступінь психолого-педагогічної підтримки дітям відповідно до тяжкості і складності наявних порушень, в залежності від стану збереження здоров'я та інтелектуальних здібностей дитини;

- щодо кожної дитини (за необхідності) сформувати групу фахівців, відповідальних за реалізацію завдань педагогічного патронажу.

6.4. Завдання супроводу визначаються, як правило, на 3 місяці. За результатами подальшого моніторингу динаміки розвитку та успішності навчання дитини зміни в Індивідуальну програму розвитку можуть вноситись раніше.

6.5. На наступному засіданні консиліуму провідний педагог, а також всі інші учасники ППК, що беруть участь в обстеженні і корекційній роботі з нею, дають висновки про розвиток дитини і рекомендації. На підставі наданої інформації учасниками консиліуму формулюється колегіальний висновок, що містить узагальнену характеристику структури психофізичного розвитку дитини (без вказівки діагнозу), оцінку ефективності запроваджених педагогічних заходів, досягнення та успішність динаміки розвитку дитини, пропозиції щодо наступних завдань супроводу.

Висновок консиліуму _____ школи є підставою для подальшого коригування індивідуального планування педагогічних впливів.

Колегіальний висновок підписується головою і всіма членами консиліуму.

6.6. Колегіальний висновок консилиуму доводяться до відома батьків (осіб, які їх замінюють) в доступній для розуміння формі. Запропоновані рекомендації реалізуються тільки за їх згоди.

6.7. За результатами психолого-педагогічного супроводу дитини на основі рішення консилиуму може бути ініційованим питання про проведення повторної комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини фахівцями інклюзивно-ресурсного центру .

НАКАЗ

08.09.20__

№ ____

Про організацію роботи
психолого-педагогічного
консилиуму в 20__/20__
навчальному році

На виконання Положення про загальноосвітній навчальний заклад затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 р. № 778, зі змінами від 09.08.2017 р. № 576, з метою надання індивідуальної психолого-педагогічної допомоги та проведення моніторингу динаміки розвитку учня
НАКАЗУЮ:

1. Забезпечити в 20__/20__ навчальному році роботу психолого-педагогічного консилиуму у складі:

Голова комісії: _____ – заступник директора з навчальної роботи;
заступник голови: _____ – лікар-офтальмолог (лікар за нозологією);
секретар ППК: _____ – вчитель початкових класів;
члени комісії: _____ – вчитель - логопед;
_____ – вчитель початкових класів, вчитель-дефектолог;
_____ – вчитель хімії, вчитель-дефектолог;
_____ – медична сестра – ортопедистка;
_____ – вчитель початкових класів, вчитель-дефектолог;
_____ – вчитель трудового навчання, вчитель-дефектолог;
_____ – вчитель початкових класів, вчитель-дефектолог;
_____ – вчитель початкових класів, вчитель-дефектолог;
_____ – вчитель української мови та літератури, вчитель-дефектолог;
_____ – практичний психолог.

2. Психолого-педагогічному консилиуму в своїй роботі керуватися Положенням, яке затверджене на педагогічній раді від _____ року, протокол № ____.

3. Голові психолого-педагогічного консилиуму _____ до 17.09.20__ року скласти графік роботи ППК (додаток).

4. Засідання психолого-педагогічного консилиуму проводити не менше 2 разів на рік та за необхідності.

5. Контроль за виконанням даного наказу покласти на заступника директора з навчальної роботи _____.

Директор школи

З наказом ознайомлена:

Додаток до наказу
№ _____ від 08.09.20__

ГРАФІК
роботи психолого-педагогічного консилиуму
на 20__/20__ навчальний рік

Дата	Тема засідання	Вчитель	Відповідальний
03.09.20__	Вивчення висновків ІРЦ, опитування батьків щодо особливостей пізнавальної діяльності учнів 1-ого класу		
07.09.20__	Вивчення висновків ІРЦ, рівня навчальних знань новоприбулих учнів в 2-7 класи		
08.09.20__	Оформлення індивідуальних навчальних планів		
09.09.20__	Погодження графіків проведення корекційно-розвиткових занять		
09.10.20__	Проведення психолого-педагогічного консилиуму щодо стану адаптації учнів 5-го класу		
Жовтень – квітень	Виявлення здобувачів освіти, які засвоюють програму на початковому рівні (за зверненням педагогів, батьків)		
08.04.20__	Проведення моніторингу динаміки розвитку учнів		

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор (назва закладу)

_____ (ПІБ директора)

«___» _____ 20__ р.

**Індивідуальний навчальний план
з навчанням українською мовою
для дітей з інтелектуальними порушеннями
на 20__-20__ н.р.
учня _3_ класу**

Сидоренка Івана Івановича

(Наказ МОН України від 25.06.2018 р. № 693 (додаток 14))

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень	Індивідуальний навчальний план учня 3 класу в умовах інклюзивного навчання
		3	
Мови та література	Українська мова	7	4
Математика	Математика	4	3
Природознавство	Природознавство	2	1
Суспільствознавство	Я у світі	1	0,5
Здоров'я і фізична культура	Фізична культура	2	1
	Основи здоров'я	1	0,5
Технології	Трудове навчання	2	2
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	0,5
	Образотворче мистецтво	1	0,5
Разом		21	
Корекційно-розвиткові заняття	Розвиток мовлення	4	4
	Ритміка	1	1
	Лікувальна фізкультура	1	1
	Соціально-побутове орієнтування	2	2
РАЗОМ		29	21

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор (назва закладу)

_____ (ПІБ директора)

«___» _____ 20__ р.

РОЗКЛАД
корекційно-розвиткових занять
на 20__-20__ н.р.
для учня _3_ класу
Сидоренка Івана Івановича

День тижня	Предмет	Вчитель	Час
Вівторок	Розвиток мовлення Соціально-побутове орієнтування		10.30-11.15 11.30-12.15
Середа	Ритміка Розвиток мовлення		08.30-09.15 10.30-11.15
Четвер	Соціально-побутове орієнтування Розвиток мовлення		9.25-10.10 11.30-12.15
П'ятниця	Розвиток мовлення Лікувальна фізкультура		10.30-11.15 11.30-12.15

З розкладом ознайомена (ний) _____

РОЗКЛАД УРОКІВ
інклюзивного навчання
на 20__/20__ навчального року
для учня 8 класу
Іванова Івана Петровича

№ п/п	Розклад уроків	Хто відповідає	Час проведення	Місце проведення
1	Розвиток мовлення	асист.учит.,вчитель	8.00-8.45	8 клас
2	Соц.-побутове орієнтування	практ. психолог	8.55-9.40	ресурсна кімната
3	Лікувальна фізкультура	вч. фіз. виховання	9.50-10.35	спорт. майданчик
4	Географія			
5	Фіз. виховання	асист.учит.,вчитель	10.55.-11.40	8 клас
6	Трудове	асист.учит.,вчитель	12.00-12.45	спорт.майданчик
7	Історія України	асист.учит.,вчитель	12.55-13.40	8 клас
		асист.учит.,вчитель	13.50-14.35	8 клас

1	Укр. мова	асист.учит., вчитель	8.00-8.45	ресурсна кімната
2	Математика	асист.учит., вчитель	8.55-9.40	8 клас
3	Фіз. виховання	асист.учит., вчитель	9.50-10.35	спорт. майданчик
4	Трудове	асист.учит., вчитель	10.55.-11.40	8 клас
5	Соц.-побутове орієнтування	практ. психолог	12.00-12.45	ресурсна кімната
6	Музичне мистецтво	асист.учит., вчитель	12.55-13.40	ресурсна кімната
7	Трудове	асист.учит., вчитель	13.50-14.35	8 клас
8	Трудове	асист.учит., вчитель	14.45-15.30	8 клас
1	Фізика і хімія в побуті	асист.учит., вчитель	8.00-8.45	8 клас
2	Укр. література	асист.учит., вчитель	8.55-9.40	8 клас
3	Фізика і хімія в побуті	асист.учит., вчитель	9.50-10.35	8 клас
4	Укр. мова	асист.учит., вчитель	10.55.-11.40	8 клас
5	Трудове	асист.учит., вчитель	12.00-12.45	8 клас
6	Математика	асист.учит., вчитель	12.55-13.40	8 клас
7	Інформатика	асист.учит., вчитель	13.50-14.35	8 клас
1	Основи здоров'я	асист.учит., вчитель	8.00-8.45	8 клас
2	Географія	асист.учит., вчитель	8.55-9.40	8 клас
3	Трудове	асист.учит., вчитель	9.50-10.35	8 клас
4	Математика	асист.учит., вчитель	10.55.-11.40	8 клас
5	Математика	асист.учит., вчитель	12.00-12.45	8 клас
6	Обр. мистецтво	асист.учит., вчитель	12.55-13.40	8 клас
7	Трудове	асист.учит., вчитель	13.50-14.35	8 клас
1	Укр. мова	асист.учит., вчитель	8.00-8.45	8 клас
2	Укр. література	асист.учит., вчитель	8.55-9.40	8 клас
3	Лікувальна фізкультура	вч. фіз. виховання	9.50-10.35	спорт. майданчик
4	Трудове	асист.учит., вчитель	10.55.-11.40	8 клас
5	Історія України	асист.учит., вчитель	12.00-12.45	8 клас
6	Природознавство	асист.учит., вчитель	12.55-13.40	8 клас
7	Природознавство	асист.учит., вчитель	13.50-14.35	8 клас

З розкладом ознайомлена (ний)

Індивідуальна програма розвитку

1. Період виконання: 02.09.20__ року – 29.05.20__ року

2. Загальні відомості про учня:

прізвище, ім'я, по батькові:

дата народження:

повне найменування загальноосвітнього навчального закладу, в якому навчається учень:

Дата вступу до навчального закладу: 02.09.20__ р.

рік навчання: 20__ -20__ навчальний рік

3. Відомості про особливості розвитку учня (особливі освітні потреби, стан здоров'я, фізичний і мовленнєвий розвиток, когнітивну, емоційно-вольову сферу, навчальну діяльність)

№ з/п	Дата	Короткий зміст	Джерело інформації
1	31.05.20__ р.	Навчання для дітей з інтелектуальними порушеннями розвитку (за умов інклюзивного навчання, корекційно - розвиткових занять). Потребує асистента вчителя. Супровід психолога, дефектолога.	Висновок про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини від _____ р., № __
2	12.09.20__ р.	Фізичний стан дитини задовільний. Темп роботи нерівномірний. Увага нестійка, переважає мимовільна. Недостатній рівень знань та узагальнень, низька здатність до аналітико-синтетичної діяльності. Сприймання матеріалу уповільнене. Пам'ять короткочасна, дитина часто неуважна, важко осмислює і запам'ятовує нову інформацію з математики та української мови, історії, часто не може зосередитись на відтворенні раніше вивченого матеріалу....	Класний керівник
3	12.09.20__ р.	Відмічається недостатня успішність на заняттях, відсутність інтересу до змісту деяких запитань. Під час обстеження в здобувача освіти виразно виявилось поверхове, часом імпульсивне ставлення до запропонованих завдань. Він у більшості випадків включається у практичну діяльність без попереднього орієнтування в наочному матеріалі та обдумування способів дії згідно умов задачі. Виявлені особливості психічної діяльності визначають інфантилізм поведінки, неадекватність оцінки власних можливостей.....	Практичний психолог

4. Наявний рівень знань і вмінь учня

Потенційні можливості	Потреби
Навчальний матеріал з предметів за програмою для дітей із тяжкими порушеннями мовлення не засвоює. Корекційно-розвиткові спрямованість навчального процесу не дала бажаного результату.	Створення позитивного мікроклімат

Навчається в силу своїх розумових здібностей. Пізнавальні інтереси, допитливість на недостатньому рівні. Інтелект нижче вікової норми. Погляд на уроці незацікавлений, постійно відволікається, швидко стомлюється, працездатність знижена. Інструкцію до завдання розуміє частково, потребує багаторазового повторення. Ставлення до навчання байдуже. Вкрай низький рівень навчованості. Потребує постійного контролю, допомоги та стимулювання з боку вчителя. Учень засвоює знання у формі окремих фактів, елементарних уявлень, які відповідають елементарному обсягові програмових вимог. Володіє примітивними видами вмінь на рівні копіювання зразка виконання діяльності. Розуміння зверненого мовлення обмежене. Засвоєний навчальний матеріал відтворює за допомогою наочності та вербальної допомоги дорослого...	у у класі, формування активного міжособистісного спілкування дітей з особливими освітніми потребами з іншими учнями.
---	--

5. Додаткові освітні та соціальні потреби учня (додаткова підтримка асистента вчителя, супровід соціальним працівником, робота з вчителем-дефектологом, вчителем-логопедом тощо)

• Так (зазначить потреби): додаткова підтримка асистента вчителя, супровід психологом та соціальним педагогом, робота з вчителем-дефектологом.

• Ні

6. Психолого-педагогічна допомога, що надається під час проведення у позаурочний час корекційно-розвиткових занять

Найменування заняття	Фахівець, який проводить заняття	Місце проведення	Дата проведення заняття	Періоди-чність
Корекційно-розвиткові заняття з психологом		Кабінет психологічної служби	Понеділок Середа	2 рази на тиждень
Корекційно-розвиткові заняття з дефектологом		Кабінет психологічної служби	Вівторок Середа	2 рази на тиждень
Соціально-побутове орієнтування		Кабінет психологічної служби	П'ятниця	1 раз на тиждень
Соціальний супровід дитини та родини (спостереження за родиною, обстеження житлових умов тощо)		Кабінет психологічної служби	За потребою	Впродовж року
Педагогічний супровід дитини та родини (батьківські збори, індивідуальні бесіди тощо)		Класна кімната	За потребою	Впродовж року

7. Характеристика учня

Сфера розвитку	Стисла характеристика	Заплановані дії	Очікувані результати/уміння
----------------	-----------------------	-----------------	-----------------------------

Емоційно-вольова	Характеризується нестійкою емоційно-вольовою сферою. На зауваження реагує бурхливо, негативно. Переважає фон настрою: збуджений. Самооцінка завищена....	Максимально стимулювати активність на уроках, підтримувати навіть незначні успіхи і акцентувати на цьому увагу інших здобувачів освіти з метою створення навколо дитини атмосфери позитивного і дружнього ставлення, постійної підтримки.	Досягнення більш стабільного емоційного стану здобувача освіти, більш розвиненої ніж на початок навчання вольової сфери дитини....
Фізична	Дистрофія. Відзначається рухливістю, непосидючістю.	Більш швидке переключення з одного виду діяльності на інший...	Більш активне включення здобувача освіти в навчальний процес, збільшення рівня працездатності та більш довшої концентрації на виконання певних завдань.
Когнітивна	Увага нестійка. Недостатній рівень знань та узагальнень. Низька здатність до аналітико –синтетичної діяльності. Прості дії виконує за допомогою.	Розвиток спостережливості, досвіду практичної діяльності, формування навичок і вмінь самостійно оволодівати знаннями та користуватись ними. Використовувати поетапну інструкцію і поетапне узагальнення, поділяти завдання на складові...	Збільшення рівня об'єму та обсягу уваги, розвиток оперативної та довготривалої пам'яті.
Мовленнєва	Думку виражає простими реченнями, не завжди по темі, запас слів невеликий, має певні порушення. Під час складання розповіді за малюнком користується простими аграматичними реченнями....	Додатково пояснювати навчальний матеріал, давати можливість виконувати завдання у повільнішому темпі, зменшувати їхню кількість, надавати додаткові запитання з метою глибшого розкриття змісту завдання, наводити вже відомі дитині аналогії....	Досягти в здобувача освіти здатності правильно формулювати речення, висловлювати свою думку. Збільшення словникового запасу дитини.

Соціальна	Контактує з дітьми та дорослими, товариський, але іноді агресивний. Допомогу використовує.	Налагоджувати дружні стосунки, завдяки чому здобувач освіти навчається сприймати та толерантно відноситись до однокласників. Відпрацювання навичок ефективної взаємодії з оточуючими.	Формувати навички самостійності у всіх видах діяльності здобувача освіти, більш толерантне ставлення здобувача освіти до оточуючих.
------------------	--	---	---

8. Навчальні предмети (у разі, коли потенційні можливості учня не дають змоги засвоїти навчальну програму, що призводить до необхідності розроблення адаптованої або модифікованої програми)

Порядковий номер	Навчальний предмет	Програма адаптована	Програма модифікована
	Українська мова		
	Українська література		
	Я у світі		
	Математика		
	Природознавство		
	Музичне мистецтво		
	Образотворче мистецтво		
	Трудове навчання		
	Інформатика		
	Основи здоров'я		
	Фізична культура		

Звільнення від вивчення окремих навчальних предметів

- Так (зазначити предмет (предмети): англійська мова
- Ні

9. Адаптація (необхідне підкреслити)

Пристосування середовища: доступність, інтенсивність освітлення, зменшення рівня шуму в класі, приміщення для усамітнення, інше: доступність, приміщення для усамітнення, виключення матеріалів, які відволікають увагу.

Психолого-педагогічна адаптація: збільшення часу на виконання завдань, чергування видів діяльності, виконання завдань за зразком, вид та частота релаксації, використання засобів концентрації уваги, інше: збільшення часу на виконання завдань, чергування видів діяльності, виконання завдань за зразком, вид та частота релаксації, використання засобів концентрації уваги, частіші паузи, алгоритми/кроки для повторення

Адаптація навчального матеріалу: адаптація навчальних посібників, наочних матеріалів, картки-підказки, використання друкованих текстів з різним розміром шрифтів, інше: картки-підказки, усні відповіді, нагадування умов завдання, спрощений формат, формат із зазначенням місця для написання, зменшення кількості завдань, які використовуються для оцінки одного концепту або однієї компетенції, використання ноутбука на уроках.

Необхідне спеціальне обладнання

- Так (зазначити обладнання):

Обладнання, що використовується в роботі з дитиною з ООП

1. Мячі резинові – 5 шт. різного розміру
2. Пазли–5 шт. різного розміру

3. Гра «Твістестер»
4. Гуаш
5. Олівці
6. Дошка для малювання
7. Набір тварин 2 комплекти
8. Крейда
9. Гра «Лото»
10. Кубик - рубик
11. Модельки машин
12. Набір для творчості
13. Гра «Крокодил»
14. Гра «Морський бій»
15. Кінетичний пісок – 2 шт.
16. Боксерська груша
17. Пуфік «Комфорт»
18. Сенсорна доріжка
19. Килимок зі слідочкам
20. Тактильне ігрове панно
21. Світильник «Зоряне небо»

• Ні

10. Індивідуальний навчальний план

(Індивідуальний навчальний план та індивідуальна навчальна програма розробляються відповідно до особливостей інтелектуального розвитку учня)

Навчальний предмет _____

Цілі навчання	Зміст	Педагогічні технології, спрямовані на досягнення мети	Оцінювання знань, які засвоїв учень за рік/півріччя
---------------	-------	---	---

11. Джерела інформації в процесі розроблення індивідуальної програми розвитку:

- висновок психолого-медико-педагогічної консультації
- попередня індивідуальна програма розвитку
- батьки/опікуни
- учень
- інші: психолог, дефектолог, медсестра, соціальний педагог

12. Члени групи з розроблення індивідуальної програми розвитку

Прізвище, ім'я, по батькові	Найменування посади	Підпис

13. Узгодження індивідуальної програми розвитку з:

1) батьками/законними представниками:

прізвище, ім'я по батькові батьків/законних представників

підпис _____

дата _____

14. План консультування батьків/законних представників у процесі озроблення/реалізації індивідуальної програми розвитку

Дата	Мета	Відповідальні особи
------	------	---------------------

15. Моніторинг стану розвитку учня та його навчальних досягнень

Сфери розвитку/ навчальні предмети	Строк проведення моніторингу			
	протягом першого півріччя навчального року	після закінчення першого півріччя навчального року	протягом другого півріччя навчального року	після закінчення навчального року

(найменування посади
прізвище)
директора закладу загальної
середньої освіти)
_____ 20__ р.”.

(підпис)

(ініціали,
_____)

ТИПОВИЙ ДОГОВІР
на проведення (надання) корекційно-розвиткових занять (послуг)

№ _____ 20__ року

Відповідно до статей 901–907 Цивільного кодексу України, постанови Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2017 р. № 88 «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами» (Офіційний вісник України, 2017 р., № 19, ст. 531) орган управління освітою/заклад загальної середньої освіти

_____ (повне найменування)
 в особі керівника _____,
 _____ (прізвище, ім'я, по батькові)
 що діє на підставі Положення _____/Статуту,
 _____ (повна назва)
 затвердженого (погодженого) рішення (розпорядження) _____
 _____ (найменування органу місцевого самоврядування (місцевої держадміністрації),
 _____ дата і номер)
 (далі — замовник), з однієї сторони, та громадянин (громадянка) _____
 _____ (прізвище, ім'я, по батькові)
 паспорт серія _____ номер _____, виданий _____
 _____ (ким і коли)
 _____, дата народження _____,
 реєстраційний номер облікової картки платника податків (у разі наявності) _____,
 адреса фактичного проживання _____,
 зареєстроване місце проживання _____,
 найменування документа про вищу освіту _____
 _____ (найменування закладу вищої освіти, що видав документ, або в разі навчання у відокремленому структурному підрозділі закладу освіти — найменування такого підрозділу)
 _____ (серія та реєстраційний номер диплома, дата видачі)
 _____ (спеціальність, кваліфікація)
 контактний телефон _____ (далі — виконавець), з іншої сторони,
 уклали цей договір про таке.

Предмет договору

1. Виконавець зобов'язується провести (надати) корекційно-розвиткові заняття (послуги) з учнем (учнями), спрямовані на подолання певного порушення розвитку, в таких обсягах:

№ з/п	Найменування корекційно-розвиткового заняття (послуги)	Прізвище, ім'я, по батькові учня	Заклад загальної середньої освіти, клас	Кількість занять на тиждень, годин
1.				
2.				

Строки виконання зобов'язань визначаються відповідно до індивідуальної програми розвитку для учнів інклюзивних класів або робочого навчального плану класу (індивідуального навчального плану учня) для учнів спеціальних класів.

Порядок, розміри та строки оплати

2. Оплата за проведені (надані) виконавцем корекційно-розвиткові заняття (послуги) здійснюється замовником у розмірах, визначених у Порядку та умовах надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2017 р. № 88.

3. Замовник щомісяця здійснює оплату на підставі актів приймання проведених (наданих) корекційно-розвиткових занять (послуг), що підписані замовником і виконавцем.

Права та обов'язки сторін

4. Замовник зобов'язується:

1) створити виконавцеві необхідні для виконання зобов'язань умови (забезпечити приміщенням, обладнанням та витратними матеріалами, необхідними для проведення (надання) корекційно-розвиткових занять (послуг) з учнем (учнями);

2) здійснити оплату виконавцеві за проведені (надані) корекційно-розвиткові заняття (послуги) у порядку, розмірі та строки, що визначені цим договором.

5. Замовник має право вимагати від виконавця належного виконання взятих на себе зобов'язань.

6. Виконавець зобов'язується:

1) особисто, своєчасно та відповідно до вимог нормативно-правових актів проводити (надавати) корекційно-розвиткові заняття (послуги) для учня (учнів) з дотриманням умов цього договору;

2) брати участь у моніторингу стану виконання індивідуальної програми розвитку для учнів інклюзивних класів, для учнів спеціальних класів — робочого навчального плану класу (індивідуального навчального плану учня) в частині проведення корекційно-розвиткових занять;

3) надавати консультаційну допомогу батькам чи іншим законним представникам, педагогічним працівникам щодо особливостей навчання та виховання учня (учнів);

4) готувати висновок за результатами проведення (надання) корекційно-розвиткових занять (послуг) із зазначенням динаміки розвитку дитини не рідше ніж раз на квартал.

Відповідальність сторін та розв'язання спорів

7. Сторони несуть відповідальність за невиконання або неналежне виконання своїх зобов'язань за цим договором.

8. Сторона, яка порушила умови цього договору, звільняється від відповідальності, якщо вона доведе, що це порушення сталося не з її вини.

9. Спори, що виникають під час виконання цього договору, розв'язуються сторонами шляхом проведення переговорів, а в разі неможливості досягнення згоди — в порядку, визначеному законодавством.

Строк дії договору,

порядок внесення змін до нього та припинення його дії

10. Цей договір набирає чинності з дня його підписання сторонами та діє до _____ 20 ____ року.

11. Зміна умов цього договору здійснюється за взаємною згодою сторін. Одностороння зміна умов цього договору не допускається.

У разі виникнення обставин, що зумовлюють необхідність зміни умов цього договору сторони повинні письмово попередити про це одна одну за _____ днів. У такому разі укладається додаткова угода про зміну умов договору, яка підписується сторонами і є невід'ємною його частиною.

12. Одностороння відмова від виконання обов'язків за цим договором у повному обсязі або частково не допускається.

13. Дія цього договору припиняється у разі:

- 1) закінчення строку, на який його було укладено;
- 2) виникнення обставин, що унеможливають виконання виконавцем своїх зобов'язань за цим договором.

Інші умови

14. Правовідносини, що виникають у зв'язку з виконанням умов цього договору і не врегульовані ним, регулюються відповідно до законодавства.

15. Цей договір складено на _____ аркушах у двох примірниках, що мають однакову юридичну силу, по одному примірнику для кожної із сторін.

Реквізити сторін
Замовник

(повне найменування органу управління освітою/
закладу загальної середньої освіти)

(адреса)

Виконавець

(прізвище, ім'я, по батькові)

(адреса фактичного проживання)

(зареєстроване місце проживання)

(контактний телефон)

Керівник

(підпис)

(ініціали та прізвище)

МП

(підпис)

(ініціали та прізвище)

АКТ
приймання проведених (наданих) корекційно-розвиткових занять (послуг)

до договору від _____ 20__ р. № _____

_____ 20__ року

 (місце складання)

Орган управління освітою/заклад загальної середньої освіти _____

(повне найменування)

в особі керівника _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

який діє на підставі Положення/Статуту (далі — замовник), з однієї сторони,
 та громадянин (громадянка) _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

(далі — виконавець), з іншої сторони, підписали цей акт про таке.

1. У період з _____ 20__ р. по _____ 20__ р.
 виконавець провів (надав) такі корекційно-розвиткові заняття (послуги):

№ з/п	Найменування корекційно-розвиткового заняття (послуги)	Кількість проведених занять на місяць, годин
1		
2		

2. Замовник прийняв зазначені корекційно-розвиткові заняття (послуги).

3. Усього до сплати — _____ гривень ____ коп. (_____
 (словами)

гривень, _____ коп.).

4. Підписанням цього акта сторони засвідчують, що корекційно-розвиткові заняття (послуги) проведені (надані) виконавцем на належному рівні та в повному обсязі відповідно до умов договору, сторони претензій одна до одної не мають.

5. Акт підписано у двох примірниках, що мають однакову юридичну силу, по одному примірнику для кожної із сторін.

Реквізити сторін

Замовник

Виконавець

 (повне найменування органу управління освітою/
 закладу загальної середньої освіти)

 (прізвище, ім'я, по батькові)

 (адреса)

 (адреса фактичного проживання)

 (зареєстроване місце проживання)

 (контактний телефон)

Керівник

 (підпис)

 (ініціали та прізвище)

 (підпис)

 (ініціали та прізвище)”.
 МП

ДЛЯ НОТАТКІВ

[illegible]

This image shows a full page of blank, lined paper. It features approximately 30 evenly spaced horizontal grey lines across the entire width of the page, typical of notebook or composition paper. There are no margins, text, or other markings present.

